

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการชุมชน เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาถึงความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการชุมชน เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีกระบวนการการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเน้นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์
2. ประชากร
3. ขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
4. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล
8. การวิเคราะห์ข้อมูล

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์

หน่วยที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นปัจเจกบุคคลซึ่งได้แก่ กรรมการชุมชน

ประชากร

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ กรรมการชุมชน ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวน 38 ชุมชน ประกอบด้วยกรรมการชุมชนทั้งหมด 505 คน ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน และได้ทำการสุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มประชากรจำนวน 220 คน

ขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

คำนวณเพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamane (อ้างอิงในตำราเชิง จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน 2536 : 122) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Nd^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่างที่ต้องการหา

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

d = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (กำหนดไว้ 5 % หรือ 0.05)

เมื่อกำหนดตามสูตรแล้วพบว่า ขนาดของตัวอย่างที่จะวิจัยเท่ากับ 220 ราย แล้วนำมาหา สัดส่วนจำนวนตัวอย่างที่จะเป็นตัวแทนของแต่ละชุมชน โดยคำนวณได้จาก

$$\frac{220}{505} * A \quad \text{เมื่อ } A \text{ คือ จำนวนกรรมการทั้งหมดของชุมชนนั้น}$$

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ ที่	ชื่อชุมชน	ที่ตั้งชุมชน	จำนวนกรรม การชุมชน	จำนวน ตัวอย่าง
1	วัดพระยาทำ	ช.วัดพระยาทำ	12	5
2	วัดสี่ห่ไกรสร	ช.เหนือวัดสี่ห่ไกรสร	7	3
3	วัดครุฑ	ช.วัดครุฑ	23	10
4	วัดอัมพวา	ช.วัดอัมพวา	24	11
5	วัดคงมูลเหล็ก	ช.วัดคงมูลเหล็ก	14	6
6	วัดยางสุทธาราม	ช.วัดยาง	18	8
7	วัดโพธิ์เรียง	ช.วัดโพธิ์เรียง	12	5
8	วัดอมรทायิการาม	ช.วัดอมรทायิการาม	9	4
9	ซอยบ้านช่างหล่อ	ช.บ้านช่างหล่อ	7	3
10	ขนส่งสายใต้เก่า	หลังตลาดสายใต้เก่า	7	3

หอสมุดสถาบันราชภัฏธนบุรี

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อชุมชน	ที่ตั้งชุมชน	จำนวนกรรม การชุมชน	จำนวน ตัวอย่าง
11	ตรอกข้าวเม่า	ช.อิสรภาพ 47	16	7
12	ซอยสุคนธ์	ช.สุคนธ์	19	8
13	เคหะสน.บางกอกน้อย	ช.หลังสน.บางกอกน้อย	7	3
14	วัดระฆัง	ตรอกวัดระฆัง	13	5
15	วัดวิเศษการ-วัดนิมิตทายกาฬ	ช.วัดวิเศษการ	18	8
16	วัดสุวรรณาราม	ช.เจริญฯ 32	24	11
17	ตรอกวังหลัง	ช.วังหลัง	16	7
18	สันติสุข	ช.อิสรภาพ 46	7	3
19	วัดรวกสุทธาราม	ช.เจริญฯ 33	25	11
20	วัดเพลงวิปัสสนา	ช.เจริญฯ 37	7	3
21	วัดมะลิ 1	ช.เจริญฯ 35	9	4
22	วัดมะลิ 2	ช.เจริญฯ 35	10	4
23	วัดไชยทิศ	ช.เจริญฯ 37	21	9
24	ตรอกไผ่ – บางเสาธง	ช.เจริญฯ 19-23	9	4
25	ประชาร่วมใจ	ช.เจริญฯ 25	28	12
26	บุปผาสวรรค์	ช.เจริญฯ 27	22	10
27	ปลายซอยเจริญฯ 29 (ฝั่งซ้าย)	ช.เจริญฯ 29	8	4
28	ปลายซอยเจริญฯ 29 (ฝั่งขวา)	ช.เจริญฯ 29	9	4
29	หลังตลาดนครหลวง	หลังศูนย์การค้าตลาดนครหลวง	9	4
30	บางขุนศรี	ช.ยิ่งอำนาจ	7	3
31	หมู่บ้านปัทมอร	ช.เจริญฯ 35	7	3
32	วัดบางขุนนนท์	ถนนบางขุนนนท์	21	9
33	วัดใหม่ยายแป้น	ถนนบางขุนนนท์	7	3
34	ชวนชื่น	ถนนบางขุนนนท์	8	4
35	วัดคูสิดาราม	ช.วัดคูสิดาราม	16	7

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อชุมชน	ที่ตั้งชุมชน	จำนวนกรรม การชุมชน	จำนวน ตัวอย่าง
36	สันติชนสงเคราะห์	ริมคลองบางกอกน้อย	12	5
37	สวนหลวง	ช.สวนหลวง	7	3
38	พรพิพัฒน์	ช.พรพิพัฒน์	10	4
รวม 38 ชุมชน			505	220

3.2 การสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่เปิดโอกาสประชากรกลุ่มเป้าหมายทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเป็นตัวอย่างเท่าๆ กัน โดยทำทำเนียบรายชื่อกรรมการชุมชนทุกชุมชน ที่ได้มาจากเขตบางกอกน้อย กำหนดหมายเลขให้กับกรรมการชุมชนทุกคน แล้วจึงทำสลากระบุหมายเลขของกรรมการชุมชน จับสลากหมายเลขกรรมการแต่ละชุมชนตามจำนวนที่ได้คำนวณสัดส่วนไว้ดังตารางทำเช่นนี้ทุกชุมชนจนได้ตัวอย่างครบ 220 ราย

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

สถานที่ที่ทำการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุมชนในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวน 38 ชุมชน ตามประกาศจัดตั้งเป็นชุมชน ของกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นอย่างมีโครงสร้าง แบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบวัดความรู้ความเข้าใจที่ต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการชุมชน

โครงสร้างแบบสอบถาม โดยใช้คำถามปลายปิดให้เลือกตอบ 2 แบบ คือ ไม่ใช่ ใช่

การให้ค่า แบ่งออกเป็น 2 ตัวเลือก คือ ไม่ใช่ ใช่ โดยให้คะแนนดังนี้
ถ้าตอบข้อความที่ให้ไว้ถูก ให้คะแนน 1
ถ้าตอบข้อความที่ให้ไว้ผิด ให้คะแนน 0

แล้วนำคะแนนรวมทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย และใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลความ โดยกำหนดว่า

คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยลงมา	มีความรู้ควมเข้าใจต่ำ
คะแนนตั้งแต่ค่าเฉลี่ยขึ้นไป	มีความรู้ความเข้าใจสูง

ส่วนที่ 2 เป็นแบบวัดคุณลักษณะของผู้นำชุมชนของกรรมการชุมชน

โครงสร้างแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบ 5 แบบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การให้ค่า โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	คะแนน 5 คะแนน
มาก	คะแนน 4 คะแนน
ปานกลาง	คะแนน 3 คะแนน
น้อย	คะแนน 2 คะแนน
น้อยที่สุด	คะแนน 1 คะแนน

แล้วนำคะแนนรวมทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย และใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลความ โดยกำหนดว่า

คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยลงมา	มีคุณลักษณะของผู้นำชุมชนต่ำ
คะแนนตั้งแต่ค่าเฉลี่ยขึ้นไป	มีคุณลักษณะของผู้นำชุมชนสูง

ส่วนที่ 3 เป็นแบบวัดความมั่นคงในที่อยู่อาศัยของกรรมการชุมชน

โครงสร้างแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบ ใน 2 ประเด็น คำถาม คือ

- ธรรมเนียมปฏิบัติในที่อยู่อาศัย

1. เจ้าของ
2. เซ่า, เซ่าซือ, ผู้อาศัย

- ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนนี้

1. 10 ปีขึ้นไป
2. น้อยกว่า 10 ปี

การให้ค่า ธรรมเนียมปฏิบัติในที่อยู่อาศัย

เลือกตอบว่า	“1. เจ้าของ”	ให้คะแนน 1
เลือกตอบว่า	“2. เซ่า, เซ่าซือ, ผู้อาศัย”	ให้คะแนน 0

การให้ค่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

เลือกตอบว่า	“1. 10 ปีขึ้นไป”	ให้คะแนน 1
เลือกตอบว่า	“2. น้อยกว่า 10 ปี”	ให้คะแนน 0

เกณฑ์การวัดความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พิจารณาจากคะแนนของทั้งสองข้อรวมกัน

โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ

คะแนน 0	ไม่มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย
คะแนน 1	มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยน้อย
คะแนน 2	มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยมาก

ส่วนที่ 4 เป็นแบบวัดความมั่นคงในรายได้ของกรรมการชุมชน

โครงสร้างแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด ให้เลือกตอบ ใน 2 ประเด็น
คำถาม คือ

- การประกอบอาชีพ	1. มีงานทำ
	2. ไม่มีงานทำ
- รายได้	1. มีรายได้
	2. ไม่มีรายได้

การให้ค่า การประกอบอาชีพ

เลือกตอบว่า “1. มีงานทำ” ให้คะแนน 1

เลือกตอบว่า “2. ไม่มีงานทำ” ให้คะแนน 0

การให้ค่า รายได้

เลือกตอบว่า “1. มีรายได้” ให้คะแนน 1

เลือกตอบว่า “2. ไม่มีรายได้” ให้คะแนน 0

เกณฑ์การวัดความมั่นคงในรายได้ พิจารณาจากคะแนนของทั้งสองข้อรวมกัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ

คะแนน	0	ไม่มีความมั่นคงในรายได้
คะแนน	1	มีความมั่นคงในรายได้น้อย
คะแนน	2	มีความมั่นคงในรายได้มาก

ส่วนที่ 5 เป็นแบบวัดการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวของกรรมการชุมชน

โครงสร้างแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามปลายปิดให้เลือกตอบ 5 แบบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การให้ค่า โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	คะแนน 5	คะแนน
มาก	คะแนน 4	คะแนน
ปานกลาง	คะแนน 3	คะแนน
น้อย	คะแนน 2	คะแนน
น้อยที่สุด	คะแนน 1	คะแนน

แล้วนำคะแนนรวมทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย และใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลความ โดยกำหนดว่า

คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยลงมา	มีการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวต่ำ
คะแนนตั้งแต่ค่าเฉลี่ยขึ้นไป	มีการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวสูง

ส่วนที่ 6 เป็นแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการชุมชน

โครงสร้างแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบ 4 แบบ คือ ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ไม่ปฏิบัติ

การให้ค่า โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

ปฏิบัติมาก	คะแนน 3 คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	คะแนน 2 คะแนน
ปฏิบัติน้อย	คะแนน 1 คะแนน
ไม่ปฏิบัติ	คะแนน 0 คะแนน

แล้วนำคะแนนรวมทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย และใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลความ โดยกำหนดว่า

คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยลงมา	มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ต่ำ
คะแนนตั้งแต่ค่าเฉลี่ยขึ้นไป	มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่สูง

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ได้นำไปตรวจสอบคุณภาพ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามดังนี้

1) การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นนั้นตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ รวมทั้งการตรวจสอบด้านภาษาที่ใช้ การวางรูปแบบของเครื่องมือ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยกระทำโดยวิธีการนำแบบสอบถามไปสอบถามกับกรรมการชุมชนนอกเขตพื้นที่วิจัย คือ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 25 ราย แล้วนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น

การหาค่าความเชื่อมั่น ใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2534 : 208 -210) คือ

จากสูตร

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt}	=	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
k	=	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum S_i^2$	=	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_x^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อ

การแปลความหมายว่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้ ควรมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 เท่านั้น กล่าวคือ ถ้าเครื่องมือการวัดหรือแบบสอบถามใดมีประสิทธิภาพ ผู้ตอบย่อมจะสามารถตอบคำตอบที่คงที่ คะแนนจากผลสอบแต่ละครั้งก็จะคงที่ ทำให้ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้จะใกล้เคียงกับ 1 หรือเท่ากับ 1 ในกรณีที่ไม่มี ความคลาดเคลื่อนเลย และในทางตรงกันข้ามแบบทดสอบใดที่ขาดความเที่ยงตรง ค่าความเชื่อมั่นจะลดลงไปเรื่อยๆ จนเข้าใกล้ 0 (ศูนย์) และถ้าค่าความเชื่อมั่นเป็น 0 แล้ว ย่อมชี้ให้เห็นว่าแบบทดสอบนั้นไม่มีความเที่ยงตรงเลย ดังนั้น แบบทดสอบที่ดีควรมีค่าความเชื่อมั่นอย่างน้อย .75 ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่น = .94 ซึ่งมีความน่าเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1 ทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี ถึงผู้อำนวยการเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับกรรมการชุมชน เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

- 2 ประสานงานหัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน เขตบางกอกน้อย ในการเก็บข้อมูล
- 3 เก็บข้อมูลของกรรมการชุมชน เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ด้วยตนเอง
- 4 แจกแบบสอบถามไป 220 ชุด รอรับคืนได้ 220 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

หอสมุดสถาบันราชภัฏธนบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และใช้สถิติอย่างง่ายในการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ด้วยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้กับ

- ความรู้ความเข้าใจที่ต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่
- คุณลักษณะของผู้นำชุมชน
- ความมั่นคงในที่อยู่อาศัย
- ความมั่นคงในรายได้
- การสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัว
- ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการชุมชน

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยใช้สถิติวิเคราะห์ Chi – Square ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05